

Svar på Suvi Karhus och 17 andra ledamöters motion om ett åtgärdsprogram för att minska ljusföroreningarna i Vanda

VD/4102/00.02.00.03/2024

TeA/HW/VH/MT/SS

Suvi Karhu och 17 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vi undertecknade ledamöter är oroade över mängden ljusföroreningar i Vanda.

Ljusföroreningar är per definition onödigt, för starkt, störande eller skadligt artificiellt ljus. Mängden ljusföroreningar har ökat kraftigt och beräknas ha ökat med upp till sex procent per år under 2000-talet. Det har också uppskattats att energi till ett värde av miljarder euro slösas bort över hela världen varje år på grund av ljusföroreningar.

Ljusföroreningarna påverkar både människor och djur. Människor påverkas särskilt av ljusföroreningarna när produktionen av melatonin störs. Ljusföroreningarna stör också flera djur, till exempel har man uppskattat att insektsdöden delvis beror på ljusföroreningar. Uleåborgs universitet har gjort en internationell undersökning som visar att även svagt artificiellt ljus stör vissa fjärilsarters naturliga fortplantningscykel, och liknande studier har gjorts tidigare om bl.a. flugor. Även lysmaskarna drabbas av ljusföroreningarna. Det har uppskattats att ljusföroreningarna också stör fåglarnas flyttning och orienteringsförmåga. Ljusföroreningarna påverkar särskilt nattaktiva arter, som utgör nästan en tredjedel av världens ryggradsdjur och över 60% av alla ryggradslösa djur.

LED-lamporna har till och med förvärrat problemet på grund av sin stora popularitet. Ljusföroreningar kan bekämpas effektivt bland annat med hjälp av skymningsbrytare, rörelsesensorer och timers. Idag är också olika intelligenta system möjliga, som bland annat kan dämpa eller lysa upp ljuset enligt rörelser. Det är också viktigt att ljuset riktas rätt, så att onödigt ljus inte sprids i miljön. Vanda bör därför utarbeta ett åtgärdsprogram för att minska mängden ljusföroreningar.”

Stadsfullmäktige 20.5.2024 § 23

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Suvi Karhus och 17 andra ledamöters undertecknade motion om ett åtgärdsprogram för att minska ljusföroreningarna i Vanda

Stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar:

Det gemensamma målet för stadsmiljöns verksamhetsområde är en hälsosam, trygg och trivsamt stadsmiljö. För att målet ska nås arbetar Vanda kontinuerligt med att utveckla belysningen i stadsrummet. Utöver dessa huvudmål upplever man i Vanda att en minskning av ljusföroreningarna i

stadsområdena är mycket viktig både med tanke på miljön och människornas välbefinnande. I Vanda har ljusföroreningarna minskats genom systematiskt och långsiktigt arbete.

Belysningen skapar i första hand en trygg och trivsamt stadsmiljö. I planeringsanvisningarna för belysningen i Vanda finns en egen belysningsklass för gator, gång- och cykelvägar och parkgångar.

Belysningsklassen anger mängden ljus som krävs för att uppnå en trygg miljö att röra sig i.

Genomförandet planeras så energieffektivt som möjligt inom ramen för belysningsklassen. Målet är att minimera antalet ljuspunkter och begränsa belysningen till önskat område. Förfarandet minskar ljusföroreningarna systematiskt och enligt anvisningarna samt ett "slösande" med ljus och energi.

I Vanda tillämpas en mångsidig teknik för att minska den ljusförorening som genereras i allmänna områden, och en av de viktigaste åtgärderna har varit att införa modern LED-teknik i stor omfattning. Optiken i LED-lampor avgränsar ljuset exakt, vilket minskar ljusföroreningarna i omgivande områden. LED-lampor är dessutom energieffektiva och deras ljusmängd och ljusriktning kan justeras vid behov. Ett fullt påslaget belysningsnät styrs av sensorer för ljusintensitet. När ljusstyrkan i omgivningen sjunker till 15 lux tänds belysningen och när ljusstyrkan stiger över 15 lux släcks belysningen. Ljusstyrkan mäts på sex punkter på olika håll i Vanda och styrningen görs enligt medeltalet av ovan nämnda mätningställen. I alla LED-lampor (cirka 23 000) dämpas belysningen under natten för att halvera belysningsnivån nattetid. Med den gamla tekniken var det inte tekniskt möjligt att minska effekten. Utöver detta sätt att styra hela nätet använder Vanda på enstaka ställen olika tekniker och metoder för att minska ljusföroreningarna: styrning utifrån observerad rörelse för att reglera ljuset, användarstyrd belysning med hjälp av en tryckknapp, ändring av färgspektrumet på kvällar och nätter för att minska det blåa ljuset (blått ljus stör naturliga ekosystem) och stängning av belysningen nattetid efter klockan 22.15 på vissa ställen. För att spara energi har staden minskat belysningen på skolornas och daghemmens gårdar nattetid.

I Vanda stadsmiljö skapas ljusföroreningar också av belysningen på allmänna vägar och på flygplatsområdet, av mastbelysning på idrottsplaner osv., av gårds- och fasadbelysning på fastigheter, av reklambelysning och punktbelysning av olika slag på allmänna områden, såsom träd, konst osv. En del av dessa har stadsmiljöns verksamhetsområde möjlighet att påverka och till och med övervaka, men ägarförhållandena, belysningens ändamål och ljuskällorna är betydligt mer varierande än den belysning av allmänna områden som staden själv förvaltar.

Belysningsenheten vid serviceområdet för gator och parker för en aktiv dialog med kommuninvånarna och lyssnar på stadsbornas erfarenheter och åsikter. Antalet felanmälningar om utomhusbelysningsnätet uppgår till cirka 2 000 per år. Utgående från kommuninvånarnas respons har tiotals belysningsprojekt genomförts. Kommuninvånarna är aktiva när det gäller belysningen i allmänna områden och belysningen upplevs som mycket viktig. Känslan av otrygghet i omgivningen ökar så snart belysningen får skador. I responsen från olika kanaler önskas i huvudsak mera ljus i stadsmiljön för att öka trygghetskänslan och trivselen. Stadens egna mål för att minimera energisparande och ljusföroreningar visavi den trygghet som kommuninvånarna upplever i miljön står tidvis i konflikt med varandra.

Stadsstyrelsen 18.11.2024 § 26

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Suvi Karhu de 17 andra ledamöter som undertecknat fullmäktigemotionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 16.12.2024 § 33**Stadsstyrelsens förslag:**

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Bilaga:

- Suvi Karhus och 17 andra ledamöters undertecknade motion om ett åtgärdsprogram för att minska ljusföroreningarna i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1. Besvärsförbud

Närmare information:

Elingenjör Ville Hohti, tfn 0400 605 843

([fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi))